

ФІНАНСОВО–КРЕДИТНА І ГРОШОВА ПОЛІТИКА

УДК 336.14:364:355.1
JEL Classification:

DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2026.3.25>

Мельник В.М.,
д-р екон. наук, професор,
перший проректор,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7439-1564>,
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ,
Ткачик Ф.П.,
д-р екон. наук, професор,
професор кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4783-6919>,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

ТРАНСФОРМАЦІЯ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕІНТЕГРАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ І РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Melnyk V.M.,
dr.sc.(econ.), professor, first vice-rector,
National Academy of Statistics, Accounting and Audit, Kyiv,
Tkachyk F.P.,
dr.sc.(econ.), professor,
professor at the S.I. Yuriy department of finance,
West Ukrainian National University, Ternopil

TRANSFORMATION OF BUDGETARY POLICY IN THE CONTEXT OF ENSURING VETERANS' REINTEGRATION AND THE RESILIENCE OF UKRAINIAN SOCIETY

Постановка проблеми. В умовах повномасштабної війни трансформація бюджетної політики України набуває особливого суспільного та науково-практичного значення, оскільки вона перестає виконувати розподільчу й стабілізаційну функції, а дедалі більше перетворюється на інструмент збереження людського потенціалу, соціальної згуртованості та резильєнтності українського суспільства. Одним із ключових вимірів такої трансформації є забезпечення ветеранської реінтеграції, що охоплює соціальний захист, медичну та психологічну реабілітацію, професійну адаптацію, підтримку зайнятості, підприємницької активності, фінансової інклюзії, освітньої мобільності та повноцінного повернення ветеранів до цивільного життя.

Актуальність дослідження посилюється зростанням чисельності ветеранів війни, значна частина яких належить до працездатного віку та має потребу не лише в соціальній допомозі, а й у створенні умов для професійної самореалізації, відновлення добробуту, економічної активності та участі у процесах відбудови держави. У цьому контексті реінтеграція ветеранів виходить за межі вузького соціального напрямку і постає як стратегічний пріоритет бюджетної, соціальної, економічної та безпекової політики держави.

Сучасні реалії засвідчують, що ефективність ветеранської політики значною мірою залежить від спроможності бюджетної системи забезпечити стабільне, адресне та результативне фінансування відповідних програм. Йдеться про необхідність переходу від фрагментарної моделі підтримки до

комплексної системи бюджетного забезпечення реінтеграції ветеранів, яка поєднує державні та місцеві бюджетні ресурси, міжнародну фінансову допомогу, грантові механізми, партнерство з громадським сектором і бізнесом. Саме така модель здатна забезпечити компенсаційний та інноваційно-функціональний характер бюджетної політики, орієнтованої на відновлення людського капіталу, підвищення якості життя та формування довгострокової соціальної стійкості.

Водночас сучасна система соціальної підтримки населення функціонує в умовах значного навантаження на публічні фінанси, лімітованості бюджетних ресурсів, зростання соціальних зобов'язань держави та необхідності підвищення результативності їх виконання (використання). Такий контекст актуалізує потребу в удосконаленні бюджетної політики щодо забезпечення реінтеграції ветеранів, запровадженні дієвих механізмів моніторингу, оцінювання ефективності видатків, міжінституційної координації та узгодження державних і місцевих програм підтримки ветеранів та їх сімей.

Особливого значення набуває формування людиноцентричної бюджетної політики, в межах якої ветерани позиціонуватимуться не лише як отримувачі соціальної допомоги, а як носії професійного, управлінського, підприємницького та громадянського потенціалу. У даному ракурсі бюджетні видатки на забезпечення реінтеграції ветеранів мають розглядатися як інвестиції у людський капітал, соціальну стабільність, економічне відновлення та зміцнення резильєнтності українського суспільства.

Отже, наукове осмислення трансформації бюджетної політики у контексті забезпечення реінтеграції ветеранів є своєчасним і необхідним з огляду на потребу формування нової архітектури фінансового забезпечення державної ветеранської політики, здатної поєднати соціальну справедливість, фіскальну стійкість, інституційну спроможність та стратегічні пріоритети повоєнного відновлення України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика трансформації бюджетної політики у контексті фінансового забезпечення реінтеграції ветеранів та зміцнення резильєнтності українського суспільства формує міждисциплінарний напрям сучасних досліджень, що поєднує теоретичні положення публічних фінансів, соціальної політики, людського розвитку та економічної стійкості. Концептуальні засади суспільної та фінансової резильєнтності, її взаємозв'язок із якістю життя, соціальною підтримкою населення та стійкістю публічних фінансів розкрито у дослідженнях [4; 7; 12; 15]. Соціально-економічні, освітні та фінансові механізми повернення ветеранів до цивільного життя, відновлення їх трудового потенціалу й економічної активності досліджено у працях [1; 6], тоді як міжнародний досвід організації переходу від військової служби до цивільної кар'єри представлено у [13; 14]. Нормативно-інституційні орієнтири трансформації ветеранської та бюджетної політики України визначено Бюджетним кодексом України, Стратегією ветеранської політики до 2030 року, Стратегією формування системи переходу від військової служби до цивільного життя до 2033 року, Бюджетною декларацією на 2026–2028 роки та Національною стратегією доходів до 2030 року [2; 3; 8–10]. Інформаційно-аналітичну основу оцінювання фактичних параметрів бюджетного фінансування формують дані публічного порталу Open Budget [16], а сучасні підходи до фінансової стійкості, управління ризиками та адаптації фінансової політики до нових безпекових викликів представлені у публікаціях [5; 11].

Водночас у сучасних дослідженнях недостатньо системно розкрито взаємозв'язок між трансформацією бюджетної політики, структурою та результативністю видатків на реінтеграцію ветеранів і формуванням довгострокової резильєнтності українського суспільства. Потребує подальшого розвитку підхід, за якого бюджетне забезпечення адаптації й реінтеграції ветеранів розглядається не лише як інструмент виконання соціальних зобов'язань держави, а як складова інвестиційної політики у сфері відновлення людського капіталу, економічної активізації та територіальної стійкості. У цьому контексті актуальним є обґрунтування адаптивної моделі бюджетної підтримки ветеранської реінтеграції, що поєднує середньострокове планування, програмно-цільове фінансування, міжбюджетну координацію, диверсифікацію джерел ресурсного забезпечення та оцінювання соціально-економічної результативності бюджетних видатків.

Постановка завдання. Метою статті є розвиток теоретико-концептуальних положень та обґрунтування прикладних підходів до трансформації бюджетної політики України в контексті формування ефективної системи фінансового забезпечення реінтеграції ветеранів, спрямованої на відновлення людського потенціалу, активізацію соціально-економічної участі та зміцнення резильєнтності українського суспільства в умовах воєнних і повоєнних трансформацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Бюджетна політика є одним із ключових інструментів державного регулювання соціально-економічних процесів, що забезпечує акумуляцію, розподіл і використання фінансових ресурсів відповідно до стратегічних пріоритетів розвитку суспільства. Її роль не обмежується фінансуванням поточних функцій держави, а полягає у формуванні фінансової основи для забезпечення макроекономічної стабільності, соціальної справедливості, розвитку людського потенціалу та здатності суспільства адаптуватися до внутрішніх і зовнішніх викликів [3].

В умовах повномасштабної війни в Україні відбулася суттєва трансформація функціонального призначення бюджетної політики. Поряд із класично-орієнтованими завданнями щодо забезпечення фінансової стабільності та виконання соціальних зобов'язань держави сформувався новий безпеково-стабілізаційний та резильєнтний вимір бюджетного регулювання, орієнтований на підтримку обороноздатності, збереження людського капіталу, соціальну адаптацію населення та формування передумов післявоєнного відновлення [7]. У цьому контексті бюджетна політика поступово набуває характеристик адаптивної системи управління суспільним розвитком, здатної реагувати на кризові шоки, мінімізувати соціальні ризики та забезпечувати інноваційні зміни.

Особливе місце у сучасній архітектурі бюджетної політики займає формування фінансового забезпечення реінтеграції ветеранів. Повномасштабна війна актуалізувала необхідність перегляду традиційного підходу до державної підтримки ветеранів, який тривалий час базувався переважно на системі соціальних гарантій і компенсаційних механізмів. Натомість сучасна модель ветеранської політики має ґрунтуватися на принципах активної реінтеграції, що передбачає створення умов для професійного розвитку, зайнятості, підприємницької діяльності, освітньої мобільності та повноцінної участі ветеранів у соціально-економічному житті країни [1, с. 119].

Відповідно, бюджетні видатки у сфері ветеранської політики доцільно розглядати не виключно як елемент соціального забезпечення, а як інвестиційний інструмент відновлення людського потенціалу та зміцнення резильєнтності українського суспільства. Такий підхід відповідає сучасному розумінню резильєнтності як здатності суспільних систем протистояти кризовим впливам, адаптуватися до нових умов та здійснювати якісну трансформацію після масштабних потрясінь [12, с. 133].

Інституційно-організаційні орієнтири державної політики у сфері реінтеграції ветеранів визначено Стратегією ветеранської політики на період до 2030 року, якою передбачено формування цілісної системи повернення до цивільного життя, розвиток механізмів соціальної підтримки, професійної адаптації та економічної активності, а також створення умов для забезпечення добробуту ветеранів та членів їхніх сімей [9]. Водночас Стратегія формування системи переходу від військової служби до цивільного життя до 2033 року акцентує увагу на необхідності комплексного супроводу особи на всіх етапах повернення, що потребує міжсекторальної взаємодії та відповідного фінансового забезпечення [10]. У фінансовій площині реалізація зазначених пріоритетів кореспондує з положеннями Бюджетної декларації на 2026–2028 роки, яка визначає середньострокові параметри та пріоритети бюджетної політики держави, орієнтуючи розподіл обмежених фінансових ресурсів на забезпечення першочергових суспільних потреб, підтримання фінансової стійкості та підвищення ефективності державних видатків [2]. Водночас у Національній стратегії доходів до 2030 року задекларовано довгострокове підґрунтя для зміцнення дохідної спроможності держави й територіальних громад, удосконалення податкового та митного адміністрування і забезпечення стійкості публічних фінансів [8]. Синхронізація цих стратегічних орієнтирів актуалізує трансформацію бюджетної політики від переважно компенсаційного фінансування соціальних зобов'язань до комплексної моделі бюджетного забезпечення ветеранської реінтеграції, заснованої на середньостроковому плануванні, результативності видатків, міжбюджетній координації та збалансуванні фінансових можливостей держави, регіонів і територіальних громад з довгостроковими потребами відновлення людського капіталу й зміцнення резильєнтності українського суспільства.

У міжнародному контексті сучасні підходи до реінтеграції ветеранів базуються на поступовому переході від моделі соціального утримання до моделі розвитку можливостей, яка передбачає інвестування у людський капітал, професійний потенціал ветеранів, їх економічну самостійність та соціальну залученість [6]. Показовим у цьому контексті є досвід Великої Британії, де ветеранська політика поєднує бюджетне фінансування програм переходу від військової служби до цивільного життя, професійної підготовки та перекваліфікації із залученням приватного і громадського секторів. Зокрема, державна Програма сприяння переходу до цивільної кар'єри (Career Transition Partnership, CTP) забезпечує комплексний супровід військовослужбовців і ветеранів, охоплюючи професійне консультування, перепідготовку та сприяння працевлаштуванню. Водночас урядова ініціатива з професійної інтеграції ветеранів «Op ASCEND» орієнтована на розкриття їхнього професійного потенціалу та працевлаштування у висококваліфікованих і стратегічно важливих для економіки сферах. Такий підхід засвідчує трансформацію фінансової підтримки ветеранів від переважно компенсаційної моделі до інвестиційно орієнтованого фінансування розвитку людського капіталу, економічної активності та довгострокової фінансової спроможності ветеранів [13].

Емпіричні домінанти трансформації бюджетної політики у сфері реінтеграції ветеранів проявляються через зміни структури та пріоритетів фінансування відповідних бюджетних програм. В умовах повномасштабної війни відбувається поступовий перехід від традиційної моделі соціального забезпечення, орієнтованої переважно на компенсаційні виплати та підтримку окремих категорій населення, до комплексного підходу, спрямованого на створення умов для повернення ветеранів до активного суспільного й економічного життя. Така трансформація відповідає сучасному розумінню резильєнтності системи соціальної підтримки, що передбачає її здатність адаптуватися до кризових

умов, забезпечувати адресність допомоги та формувати передумови для відновлення якості життя населення [4, с. 14].

З огляду на багатовимірність процесу реінтеграції ветеранів, важливим є моніторинг фінансового забезпечення програм їхньої підтримки, що забезпечують соціальну адаптацію та доступ до необхідних послуг, а також житлові субвенції місцевим бюджетам, які формують основу довгострокової інтеграції ветеранів у територіальні громади (табл. 1) [16].

Таблиця 1

Динаміка фінансового забезпечення ключових напрямів реінтеграції ветеранів в Україні у 2023–2026 рр., млн грн

Напрями бюджетного забезпечення	2023 р.	2024 р.	2025 р.	2026 р. (1 півр.)	
				план	факт
Загальні видатки Державного бюджету України	4014418,1	4486682,7	5473577,2	6977632,7	2831999,8
Видатки на заходи з підтримки та допомоги ветеранам війни, членам їх сімей та членам родин загиблих	893,9	1306,1	2301,1	3879,4	1922,8
Частка у видатках Державного бюджету, %	0,022	0,029	0,042	0,056	0,068
Субвенції місцевим бюджетам на компенсацію за житлові приміщення ветеранам та членам сімей	5903,0	10461,9	7380,4	9069,1	6469,3
Частка у видатках Державного бюджету, %	0,147	0,233	0,135	0,130	0,228

Джерело: складено авторами за даними [16]

Аналіз питомої ваги окремих напрямів бюджетного забезпечення реінтеграції ветеранів засвідчує поступове посилення фінансування програм підтримки, попри домінування оборонних видатків в умовах повномасштабної війни. Так, обсяг видатків на підтримку ветеранів війни, членів їхніх сімей та родин загиблих збільшився з 893,9 млн грн у 2023 р. до 2301,1 млн грн у 2025 р., тобто більш ніж у 2,5 раза, а їх частка у видатках державного бюджету – з 0,022 % до 0,042 %. У 2026 р. ця тенденція збереглася, відповідно до річного плану 3879,4 млн грн у I півріччі профінансовано 1922,8 млн грн, або 49,6 % призначень, при цьому частка у фактичних видатках бюджету становила 0,068 % проти 0,056 % за річним планом. Така динаміка підтверджує поступове закріплення ветеранської політики серед стратегічних бюджетних пріоритетів та посилення її ролі у збереженні й відновленні людського капіталу.

Вагомою домінантою залишаються субвенції місцевим бюджетам на компенсацію за житлові приміщення ветеранам та членам їхніх сімей. Їхня частка у видатках державного бюджету становила 0,233 % у 2024 р. та 0,135 % у 2025 р., тоді як у I півріччі 2026 р. досягла 0,228 % проти 0,130 % за річним планом. Із передбачених на 2026 р. 9069,1 млн грн фактично профінансовано 6469,3 млн грн, або 71,3 % річних призначень. Випереджаюча динаміка фінансування житлових програм відображає їх особливу соціальну значущість та пріоритетність забезпечення стабільних умов життя ветеранів і членів їхніх сімей як базової передумови їх соціально-економічної реінтеграції у територіальних громадах.

Динаміка бюджетного забезпечення реінтеграції ветеранів у I півріччі 2026 р. формувалася під комплексним впливом фінансових, соціальних, безпекових і глобальних чинників [5, с. 611]. Фінансові детермінанти пов'язані з обмеженістю бюджетного ресурсу, необхідністю підтримання фінансової стійкості та збалансування зростаючих соціальних зобов'язань із масштабними оборонними потребами. Соціальний вимір визначається зростанням потреб ветеранів і членів їхніх сімей у житлі, реабілітації, професійній адаптації та зайнятості, тоді як безпековий – продовженням повномасштабної війни й необхідністю одночасного фінансування обороноздатності та реінтеграції військовослужбовців. Глобальний вплив проявляється через міжнародну фінансову підтримку України, поглиблення європейської інтеграції та імплементацію сучасних підходів до соціальної інклюзії й розвитку людського капіталу. Сукупна дія зазначених чинників актуалізує перехід від фрагментарного фінансування окремих заходів підтримки до адаптивної моделі бюджетного забезпечення реінтеграції ветеранів, орієнтованої на відновлення людського капіталу та зміцнення резильєнтності українського суспільства.

Водночас відносно невисока питома вага зазначених програм у загальній структурі видатків державного бюджету не зменшує їхнього стратегічного значення, оскільки ефективність бюджетної політики у сфері реінтеграції ветеранів визначається не лише масштабом фінансування, а здатністю формувати довгострокові соціально-економічні ефекти: відновлення людського потенціалу, підтримку економічної активності та зміцнення резильєнтності українського суспільства.

Таким чином, сучасна бюджетна підтримка ветеранів поступово набуває ознак резильєнтної моделі, де фінансування розглядається не лише як виконання соціальних гарантій, а як інвестиція у людський капітал, відновлення добробуту та зміцнення соціальної стійкості. Такий підхід відповідає сучасному трактуванню фінансової резильєнтності як здатності економічних агентів і суспільних систем адаптуватися до кризових умов, підтримувати стабільність та формувати потенціал для подальшого розвитку [11, с. 571].

Враховуючи особливості української моделі ветеранської політики, що формується в умовах масштабних воєнних викликів, запропоновано структурно-функціональну модель трансформації бюджетної політики забезпечення реінтеграції ветеранів у контексті формування резильєнтності українського суспільства з урахуванням пріоритетів відбудови економіки України (рис. 1).

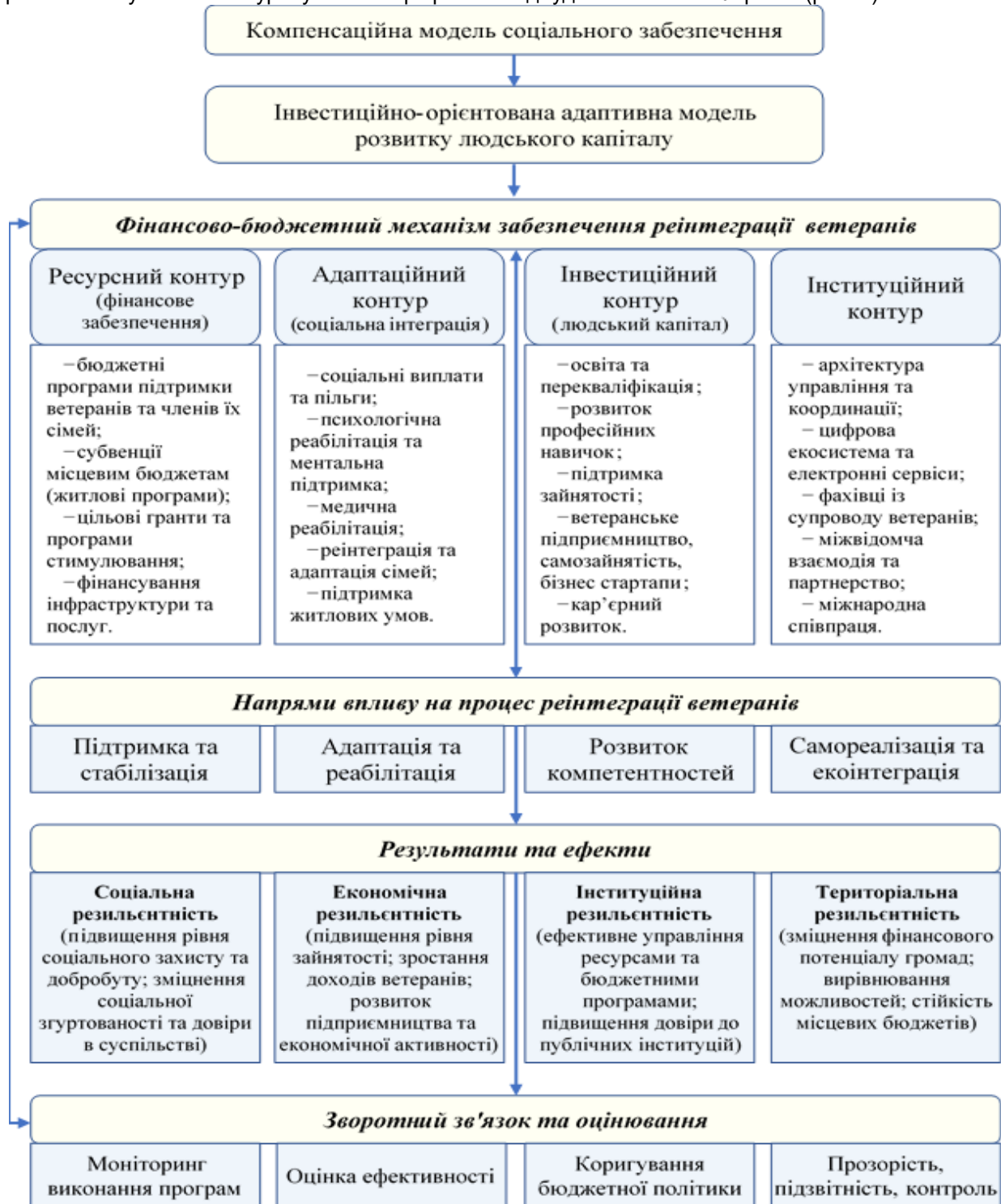

Рис. 1. Структурно-функціональна модель трансформації бюджетної політики забезпечення реінтеграції ветеранів у контексті формування резильєнтності українського суспільства

Джерело: побудовано авторами самостійно

Запропонована модель відображає зміну концептуальних засад бюджетної політики у сфері ветеранської реінтеграції, що полягає у переході від фінансування окремих соціальних зобов'язань до формування цілісної системи відновлення та розвитку людського потенціалу [15]. Ресурсний контур забезпечує фінансову основу реалізації ветеранської політики через бюджетні програми, міжбюджетні трансферти та інші інструменти фінансової підтримки. Адаптаційний контур спрямований на забезпечення соціальної інтеграції, реабілітації та створення умов для повернення ветеранів до активного життя.

Водночас ключовою відмінністю нової моделі є посилення ролі інвестиційного та інституційного контурів. Інвестиційний контур орієнтований на розвиток людського капіталу ветеранів через освіту, формування професійних компетентностей, підтримку підприємництва та зайнятості. Інституційний контур забезпечує координацію взаємодії між державою, територіальними громадами та іншими учасниками процесу реінтеграції, створюючи передумови для підвищення ефективності використання бюджетних ресурсів.

На відміну від існуючих підходів, запропонована модель розглядає бюджетну політику не лише як механізм фінансування соціальних гарантій ветеранів, а як інструмент формування людського потенціалу, економічної активності та суспільної резильєнтності, що дозволяє інтегрувати фінансовий, інституційний та територіальний виміри державної політики [14].

Таким чином, трансформація бюджетної політики у сфері ветеранської реінтеграції передбачає зміну логіки державного фінансування: від забезпечення статусу ветерана до підтримки траєкторії його соціального й економічного розвитку. У цьому контексті бюджетні ресурси виступають інструментом формування соціальної, економічної, інституційної та територіальної резильєнтності українського суспільства.

Висновки з проведеного дослідження. Практична трансформація бюджетної політики у сфері реінтеграції ветеранів має передбачати перехід від фрагментарного фінансування окремих соціальних заходів до середньострокового програмно-цільового забезпечення повного циклу повернення ветерана до цивільного життя. За результатами проведеного дослідження встановлено, що доцільним є формування взаємоузгодженої системи бюджетних програм за ключовими напрямками (житлове забезпечення, фізична та психологічна реабілітація, професійна адаптація, зайнятість і ветеранське підприємництво) із визначенням стабільних джерел фінансування та посиленням міжвідомчої й міжбюджетної координації, а також міжнародної співпраці. В умовах обмеженого фінансового простору пріоритетного значення набуває диверсифікація фінансового забезпечення шляхом поєднання коштів державного і місцевих бюджетів із ресурсами міжнародних партнерів та інструментами публічно-приватної взаємодії, що сприятиме зменшенню бюджетних ризиків і забезпеченню безперервності реалізації програм реінтеграції ветеранів.

Водночас підвищення результативності бюджетних видатків потребує перенастроювання акценту з контролю обсягів освоєних коштів на оцінювання фактичних соціально-економічних результатів реінтеграції ветеранів. До системи результативних показників бюджетних програм доцільно інтегрувати індикатори забезпечення житлом, працевлаштування та самозайнятості ветеранів, професійної перепідготовки, доступності реабілітаційних послуг і рівня економічної активності після завершення програм підтримки. Особливого значення набуває територіальна диференціація фінансування з урахуванням чисельності ветеранів, фінансової спроможності громад та фактичного навантаження на місцеву соціальну інфраструктуру. Запровадження такого підходу дасть змогу трансформувати бюджетні видатки на ветеранську політику із переважно соціально-компенсаційного інструменту в інвестиційний механізм відновлення людського капіталу, соціально-економічної інтеграції ветеранів та зміцнення довгострокової резильєнтності українського суспільства.

Література

1. Азьмук Н. А. Соціально-економічна та освітня реінтеграція ветеранів до ринку праці: український контекст. *Вісник економічної науки України*. 2023. № 2(45). С. 117-122. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.2\(45\).117-122](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.2(45).117-122)
2. Бюджетна декларація на 2026–2028 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 27 червня 2025 року № 774. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/774-2025-п> (дата звернення: 05.06.2026).
3. Бюджетний кодекс України : Закон України від 8 липня 2010 року № 2456-VI (зі змінами та доповненнями). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 05.06.2026).
4. Возняк Г. В., Сторонянська І. З. Теоретико-методологічні засади дослідження фінансових чинників зміцнення резильєнтності якості життя населення. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2025. № 1. С. 9-17. DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2025-1-2>
5. Десятнюк О. М., Ткачик Ф. П. Трансформація управління податковими ризиками в Україні в умовах формування нового європейського безпекового порядку. *Економічний аналіз*. 2026. Т. 36. № 2.

- С. 605-619. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/6689> (дата звернення: 02.06.2026).
6. Єгоричева С. Б. Фінансово-економічні механізми забезпечення реінтеграції ветеранів війни в Україні. *Економіка і регіон*. 2024. № 3(94). С. 133-140. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.3\(94\).3493](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.3(94).3493)
7. Інструменти забезпечення резильєнтності українського суспільства : монографія / за ред. Е. М. Лібанової ; НАН України, Інститут демографії та досліджень якості життя імені М. В. Птухи. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2025. 372 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/394009344_Instrumenti_zabezpecenna_rezylentnosti_ukrainskogo_suspilstva_monografia_z_a_red_E_M_Libanovoi_avt_kolektiv_The_Instruments_for_Ensuring_the_Resilience_of_Ukrainian_Society (дата звернення: 05.06.2026).
8. Національна стратегія доходів до 2030 року : схвал. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 року № 1218-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhhvalennia-natsionalnoi-stratehii-dokhodiv-do-2030-s1218-271223> (дата звернення: 02.06.2026).
9. Стратегія ветеранської політики на період до 2030 року : схвал. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2024 року № 1209-р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1209-2024-p> (дата звернення: 05.06.2026).
10. Стратегія формування системи переходу від військової служби до цивільного життя на період до 2033 року : схвал. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2024 року № 1350-р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1350-2024-p> (дата звернення: 05.06.2026).
11. Тютюник І. В., Топтуненко Д. Е. Особливості формування фінансової резильєнтності домогосподарств в умовах економічної турбулентності. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*. 2026. № 1(19). С. 566-579. DOI: <http://doi.org/10.32750/2026-0149>
12. Черенько Л. М., Реут А. Г., Клименко Ю. А. Забезпечення резильєнтності соціальної підтримки населення України в період гібридних криз та катастроф. *Демографія та соціальна економіка*. 2024. № 4(58). С. 128-147. URL: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0001531337> (дата звернення: 05.06.2026).
13. Career Transition Partnership. Ministry of Defence. Gov.UK. 2024. URL: <https://www.gov.uk/guidance/career-transition-partnership> (дата звернення: 02.06.2026).
14. Castro C. A., Dursun S. Military Veteran Reintegration: Approach, Management, and Assessment of Military Veterans Transitioning to Civilian Life. London : Academic Press, 2019. 270 p. URL: https://search.library.uq.edu.au/permalink/61UQ_INST/iumbhc/alma991014444486903131 (дата звернення: 05.06.2026).
15. Hrebienozhko V., Kriuchkova N., Melnyk V. The effectiveness of the fiscal mechanism of ensuring sustainable development in Ukraine. *Bangladesh Journal of Multidisciplinary Scientific Research*. 2025. Vol. 11. № 1. P. 129-137. DOI: <https://doi.org/10.46281/bjmsr.v11i1.2772>
16. Open Budget: Публічний портал державних фінансів України. URL: <https://openbudget.gov.ua> (дата звернення: 30.06.2026).

References

1. Azmuk, N.A. (2023), "Socio-economic and educational reintegration of veterans into the labour market: Ukrainian context", *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, no. 2(45), pp. 117-122, DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.2\(45\).117-122](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2023.2(45).117-122)
2. Cabinet of Ministers of Ukraine (2025), Decree "Budget Declaration for 2026–2028" dated 27.06.2025 no. 774, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/774-2025-p> (access date June 05, 2026).
3. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), Law of Ukraine "Budget Code of Ukraine" dated 08.07.2010 no. 2456-VI (as amended and supplemented), available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (access date June 05, 2026).
4. Vozniak, H.V. and Storonińska, I.Z. (2025), "Theoretical and methodological foundations for studying financial factors in strengthening the resilience of the population's quality of life", *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, no. 1, pp. 9-17, DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2025-1-2>
5. Desiatniuk, O.M. and Tkachyk, F.P. (2026), "Transformation of tax risk management in Ukraine in the context of the formation of a new European security order", *Ekonomichniy analiz*, Vol. 36, no. 2, pp. 605-619, available at: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/6689> (access date June 02, 2026).
6. Yehorycheva, S.B. (2024), "Financial and economic mechanisms for ensuring the reintegration of war veterans in Ukraine", *Ekonomika i rehion*, no. 3(94), pp. 133-140, DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.3\(94\).3493](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.3(94).3493)
7. Libanova, E.M. (Ed.) (2025), *Instrumenty zabezpechennia rezylentnosti ukrainskoho suspilstva [Instruments for ensuring the resilience of Ukrainian society]*, monograph, Ptukha Institute for Demography and Life Quality Research of the National Academy of Sciences of Ukraine, FOP Liburkina L.M., Kharkiv,

Ukraine, 372 p., available at: https://www.researchgate.net/publication/394009344_Instrumenti_zabezpecenna_rezilentnosti_ukrainskogo_suspilstva_monografia_z_a_red_E_M_Libanovoi_avt_kolektiv_The_Instruments_for_Ensuring_the_Resilience_of_Ukrainian_Society (access date June 05, 2026).

8. Cabinet of Ministers of Ukraine (2023), Resolution "National Revenue Strategy until 2030" dated 27.12.2023 no. 1218-r, available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-natsionalnoi-stratehii-dokhodiv-do-2030-s1218-271223> (access date June 02, 2026).

9. Cabinet of Ministers of Ukraine (2024), Resolution "Strategy of veteran policy for the period until 2030" dated 29.11.2024 no. 1209-r, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1209-2024-p> (access date June 05, 2026).

10. Cabinet of Ministers of Ukraine (2024), Resolution "Strategy for the formation of a system of transition from military service to civilian life for the period until 2033" dated 31.12.2024 no. 1350-r, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1350-2024-p> (access date June 05, 2026).

11. Tiutiunyk, I.V. and Toptunenکو, D.E. (2026), "Features of the formation of household financial resilience under conditions of economic turbulence", *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*, no. 1(19), pp. 566-579, DOI: <http://doi.org/10.32750/2026-0149>.

12. Cherenko, L.M., Reut, A.H. and Klymenko, Yu.A. (2024), "Ensuring the resilience of social support for the population of Ukraine during hybrid crises and disasters", *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*, no. 4(58), pp. 128-147, available at: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0001531337> (access date June 05, 2026).

13. Gov.UK (2024), Career Transition Partnership, available at: <https://www.gov.uk/guidance/career-transition-partnership> (access date June 02, 2026).

14. Castro, C.A. and Dursun, S. (2019), *Military Veteran Reintegration: Approach, Management, and Assessment of Military Veterans Transitioning to Civilian Life*, Academic Press, London, UK, 270 p., available at: https://search.library.uq.edu.au/permalink/61UQ_INST/iumbhc/alma991014444486903131 (access date June 05, 2026).

15. Hrebenuzhko, V., Kriuchkova, N. and Melnyk, V. (2025), "The effectiveness of the fiscal mechanism of ensuring sustainable development in Ukraine", *Bangladesh Journal of Multidisciplinary Scientific Research*, Vol. 11, no. 1, pp. 129-137, DOI: <https://doi.org/10.46281/bjmsr.v11i1.2772>.

16. "Open Budget : Public Portal of State Finance of Ukraine", available at: <https://openbudget.gov.ua> (access date June 30, 2026).

Мельник В.М., Ткачик Ф.П.

ТРАНСФОРМАЦІЯ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕІНТЕГРАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ І РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Мета. Розвиток теоретико-концептуальних положень та обґрунтування прикладних підходів до трансформації бюджетної політики України в контексті формування ефективної системи фінансового забезпечення реінтеграції ветеранів, орієнтованої на відновлення людського потенціалу, активізацію соціально-економічної участі та зміцнення резильєнтності українського суспільства в умовах воєнних і повоєнних трансформацій.

Методика дослідження. У процесі дослідження застосовано системний і структурно-функціональний підходи для визначення місця фінансового забезпечення реінтеграції ветеранів у сучасній архітектурі бюджетної політики; методи аналізу, синтезу та узагальнення – для систематизації теоретичних і нормативно-інституційних засад ветеранської політики; статистичного та порівняльного аналізу – для оцінювання динаміки, структури й результативності бюджетного фінансування ключових напрямів реінтеграції ветеранів.

Результати дослідження. Обґрунтовано трансформацію функціонального призначення бюджетної політики України в умовах повномасштабної війни та посилення її безпеково-стабілізаційного і резильєнтного вимірів. Встановлено поступовий перехід від компенсаційної моделі фінансування ветеранської політики до адаптивного інвестиційно орієнтованого підходу, за якого бюджетні видатки на реінтеграцію ветеранів розглядаються як інвестиції у відновлення людського капіталу, економічної активності та суспільної стійкості. Проведено оцінювання динаміки бюджетного забезпечення ключових напрямів реінтеграції ветеранів у 2023–2026 рр. та встановлено посилення фінансування програм підтримки ветеранів і житлового забезпечення. Визначено вплив фінансових, соціальних, безпекових і глобальних чинників на формування бюджетного забезпечення реінтеграції ветеранів в Україні. Обґрунтовано необхідність переходу до середньострокового програмно-цільового фінансування повного циклу повернення ветерана до цивільного життя, диверсифікації джерел фінансового забезпечення, посилення міжбюджетної та міжвідомчої координації й переорієнтації оцінювання бюджетних програм на фактичні соціально-економічні результати.

Наукова новизна результатів дослідження. Розвинуто концептуальний підхід до трансформації бюджетної політики у сфері реінтеграції ветеранів, який, на відміну від існуючих, передбачає її позиціонування як інвестиційного механізму відновлення та розвитку людського потенціалу й формування суспільної резильєнтності. Запропоновано структурно-функціональну

модель трансформації бюджетної політики забезпечення реінтеграції ветеранів, що інтегрує ресурсний, адаптаційний, інвестиційний та інституційний контури і забезпечує взаємозв'язок фінансового, соціально-економічного, інституційного та територіального вимірів ветеранської політики.

Практична значущість результатів дослідження. Отримані результати можуть бути використані органами державної влади та місцевого самоврядування при формуванні й реалізації бюджетних програм реінтеграції ветеранів, удосконаленні середньострокового бюджетного планування та визначенні результативних показників використання бюджетних коштів.

Ключові слова: публічні фінанси, бюджетна політика, бюджетні видатки, фінансування соціальної сфери, реінтеграція ветеранів, людський капітал, соціальна резильєнтність, безпекові виклики.

Melnyk V.M., Tkachyk F.P.

TRANSFORMATION OF BUDGETARY POLICY IN THE CONTEXT OF ENSURING VETERANS' REINTEGRATION AND THE RESILIENCE OF UKRAINIAN SOCIETY

Purpose. The aim of the article is to advance the theoretical and conceptual foundations and substantiate applied approaches to the transformation of Ukraine's budgetary policy in the context of developing an effective system of financial provision for veteran reintegration, aimed at restoring human potential, enhancing social and economic participation, and strengthening the resilience of Ukrainian society amid wartime and post-war transformations.

Methodology of research. The study employs systemic and structural-functional approaches to determine the role of financial provision for veteran reintegration within the contemporary architecture of budgetary policy; methods of analysis, synthesis and generalisation to systematise the theoretical, regulatory and institutional foundations of veteran policy; and statistical and comparative analysis to assess the dynamics, structure and effectiveness of budgetary financing for key areas of veteran reintegration.

Findings. The study substantiates the transformation of the functional role of Ukraine's budgetary policy amid the full-scale war and the strengthening of its security-stabilisation and resilience dimensions. A gradual transition from a compensatory model of financing veteran policy towards an adaptive, investment-oriented approach has been identified, whereby budget expenditures on veteran reintegration are regarded as investments in the restoration of human capital, economic activity and societal resilience. The dynamics of budgetary provision for key areas of veteran reintegration during 2023–2026 have been assessed, revealing increased financing for veteran support and housing programmes.

The influence of financial, social, security and global factors on the formation of budgetary provision for veteran reintegration in Ukraine has been identified. The necessity of transitioning towards medium-term, programme-based and performance-oriented financing covering the full cycle of veterans' transition to civilian life, diversifying sources of financial provision, strengthening interbudgetary and interagency coordination, and reorienting the evaluation of budget programmes towards actual social and economic outcomes has been substantiated.

Originality. The conceptual approach to the transformation of budgetary policy in the field of veteran reintegration has been further developed. Unlike existing approaches, it positions budget policy as an investment mechanism for restoring and developing human potential and strengthening societal resilience. A structural-functional model for transforming budgetary policy to support veteran reintegration has been proposed, integrating resource, adaptation, investment and institutional dimensions and ensuring the interconnection between the financial, social and economic, institutional and territorial dimensions of veteran policy.

Practical value. The obtained findings can be used by state authorities and local self-government bodies in the design and implementation of budget programmes for veteran reintegration, the improvement of medium-term budget planning, and the development of performance indicators for assessing the use of budgetary funds.

Key words: public finance, budgetary policy, budget expenditures, financing of the social sphere, veteran reintegration, human capital, social resilience, security challenges.

Дата надходження рукопису: 20.07.2026

Дата прийняття рукопису до друку: 21.08.2026

Дата публікації: 28.08.2026